

**[MEMÒRIA D'ACTIVITATS DEL CIEMEN
ANY 2005**

ACTIVITATS REALITZADES DURANT L'ANY 2005

ÀMBIT DEL CONEIXEMENT

1. Programa Mercator

Les principals activitats del programa Mercator han estat les següents:

- Actualització i manteniment dels recursos documentals; seguiment dels processos legislatius de les institucions regionals, nacionals i internacionals;

- Servei de consultes: resposta a les demandes fetes des de diverses organitzacions europees i persones que fan recerca.

- Seguiment de les notícies relacionades amb la legislació lingüística als estats europeus. S'han produït i editat 6 cada mes.

- Actualització permanent de la base de dades i redefinició de la mateixa. Durant el projecte 2005 s'ha dut a terme una reformulació total de les bases de dades de Mercator, aconseguint així fer-la molt més actualitzada i adequada per al tipus de recerca que ofereix.

- Manteniment de les publicacions pròpies de Mercator (*butlletí, dossier i documents de treball*). Calendarització: 4 butlletins i 4 documents de treball per any. Producció de dos *dossiers* per any.

- S'ha mantingut el servei de l'agenda.

- Un altre dels objectius principals de Mercator durant l'any 2005 ha estat la potenciació de la visibilitat de Mercator. S'ha dut a terme a través de:

- La creació d'una nova opció lingüística en el menú de la pàgina web de Mercator-Legislació (el francès),

- La participació en conferències, seminaris i altres esdeveniments rellevants,

- La publicació d'articles que tracten sobre el Pla d'Acció de la Comissió europea o la tasca duta a terme des de Mercator-Legislació, entre d'altres temes.

- El desenvolupament progressiu de la pàgina web de Mercator-Central <http://www.mercator-central.org/>, la qual ara compta amb un nou disseny. Aquesta acció ha permès també una major coordinació amb els altres dos centres Mercator (Media i Educació)
- Seguiment de les accions i polítiques institucionals.
- Implementació dels continguts de les seccions de la pàgina web, tot posant especial atenció en la secció "UE i llengües".
- Participació en el Simposi organitzat per Mercator Media.

2. Manteniment del Centre de Documentació

El Centre de Documentació és un dels temes pendents del CIEMEN. La necessitat d'impulsar-lo i donar-lo a conèixer esdevé primordial per a l'entitat. Durant l'any 2005 hem continuat mantenint el centre de documentació (hemeroteca i bibliografia) i treballant per a generar nous intercanvis amb altres revistes que treballin qüestions relacionades amb els objectius del CIEMEN.

També es fa la recerca de noves publicacions pel CIEMEN si bé no són suficients.

3. Revista *Europa de les Nacions*

Durant l'any 2005 s'han publicat 3 números de l'Europa de les Nacions. El quart quedarà inclòs en un número doble que es publicarà en motiu del trentè aniversari del CIEMEN.

4. Col·lecció Diàlegs

Durant l'any 2005 s'han estat preparant dos volums de la Col·lecció Diàlegs: els panjabis (Àsia), els aimara (Amèrica Llatina). El cas dels aimara està a punt d'editar-se.

(Hi ha informació dels Diàlegs a la web del Departament d'Educació. El Departament els ha comprat i els ha distribuït als Centres de

Recursos Pedagògics. Per posar un exemple: el primer volum que vàrem publicar de la col·lecció "Els amazics" està pràcticament exhaurit)

5. Mapa de les llengües de la Mediterrània per a educació infantil

A través de l'Àrea de Cooperació de l'Ajuntament de Sant Cugat, el CIEMEN ha dut a terme una adaptació del mapa "Els Pobles de la Mediterrània i el seu entorn" per a educació infantil. Aquesta adaptació ha generat un material pedagògic que comprèn el mapa i també una guia d'explicació del mapa (90 pàgines). Aquests materials seran distribuïts directament des de l'Ajuntament de Sant Cugat i el CIEMEN.

ÀMBIT DEL RECONeixEMENT

Internacional

1. Conseu

Entre el 30 de setembre i el 2 d'octubre es va dur a terme la VI assemblea de la CONSEU, sobre "Immigració i nacions sense estat".

Durant aquesta assemblea es va voler posar sobre la taula una qüestió que sense cap mena de dubte preocupa a la majoria de nacions sense estat d'Europa: la nova immigració.

Podeu veure les conclusions a l'annex.

2. Fòrum Social del Mediterrani / Fòrum Social Mundial

Ha estat una de les grans activitats del CIEMEN durant l'any 2005.

Es va celebrar entre el 16 i el 19 de juny de 2005.

La participació del CIEMEN es va concretar en:

- Participació d'Aureli Argemí en una de les grans conferències sobre drets humans.

- Organització de 3 seminaris relacionats amb les principals eixos de treball del CIEMEN:
 - o La diversitat lingüística al Mediterrani (convocat amb la CAL i la Plataforma per la Llengua)
 - o Els drets col·lectius dels pobles al Mediterrani partint de les experiències recents (Declaració d'Alger i Declaració dels drets Col·lectius dels Pobles)
 - o Els pobles sense estat al Mediterrani. És viable la creació d'una xarxa de col·laboracions? (convocat amb la Fundació Josep Irla)

- També vam participar en l'organització de:
 - o Les institucions internacionals i les convocatòries de mobilitzacions del 2005 (organitzat conjuntament amb el Fòrum Ubuntu, l'Observatori del deute en la globalització i el CIEMEN).
 - o El Fòrum com a motor de les relacions entre la societat civil i els partits polítics (organitzat per Euralat, FAL, CONSEU, Fundació Josep Irla i Fundació Nous Horitzons)

A més a més de l'organització dels seminaris el CIEMEN va desenvolupar un rol important en la marxa general del procés, participant en totes les assemblees internacionals i també essent part activa de la xarxa d'entitats catalanes responsables de l'Assemblea Promotora.

Just després de la celebració del Fòrum Social de la Mediterrània es va organitzar a Barcelona una reunió del Consell Internacional del Fòrum Social Mundial (entre el 19 i el 22 de juny de 2006). El CIEMEN / CONSEU conjuntament amb les altres xarxes internacionals amb seu a Catalunya que formen part del Consell Internacional van ser les encarregades de l'organització d'aquesta reunió.

3. Comitè de Seguiment de la DUDL

Durant els darrers mesos l'activitat del Comitè de Seguiment en l'àmbit internacional ha estat tranquil·la, d'una banda a causa de la manca d'interlocutors a la UNESCO i d'altra banda, per motius interns de canvis de responsables en l'entitat sòcia del CIEMEN en aquest projecte (el Centre Català del PEN).

A Catalunya el Comitè de Seguiment ha continuat la promoció de l'exposició "Les llengües un gran tresor" o també d'una nova exposició sobre toponímia anomenada "Mots amb arrels".

4. Seminari d'Euralat a Barcelona

A principis del mes de novembre es va dur a terme una assemblea interna de la xarxa Euralat (de la qual el CIEMEN en forma part des d'aquest any) conjuntament amb un seminari sobre "La diversitat en el debat entre societat civil i societat política per a la radicalització de la democràcia".

Aquest seminari es va dur a terme a la seu del CIEMEN.

Paral·lelament el CIEMEN va impulsar la possibilitat de dur a terme una reunió del secretariat del Fòrum Social Africà. Aquesta reunió va permetre el contacte entre Euralat, el CIEMEN i les entitats catalanes amb els impulsors del procés africà del Fòrum Social Mundial.

5. EBLUL

Després d'un cert període de crisi l'Oficina Europea de les llengües menys difoses ha reprès la seva activitat.

El mes de febrer de 2005 es va celebrar la seva assemblea a la seu del CIEMEN i per tant, en vàrem ser els organitzadors.

Durant aquesta assemblea es va escollir Mònica Sabata com a membre del Board (equip directiu).

6. Participació en conferències, seminaris i simposis internacionals

el CIEMEN ha participat en diverses activitats:

- Galícia: Universitat d'A Coruña, sobre els estatuts
- País Basc: Centre IPES, "El futur de les nacions sense estat a Europa"
- Itàlia, Udine: "El futur de les llengües minoritzades a Europa"
- Participació en el simposi organitzat pel Govern Kurd de l'Iraq i l'Institut Kurd de París sobre "Qüestió nacional i democràcia"
- Participació a la reunió de l'ONU dels Pobles a Perugia sobre la reforma de les institucions internacionals

7. Participació en la Mesa de Diàleg per a la resolució del conflicte al País Basc

Aureli Argemí i Mònica Sabata com a membres del CIEMEN formen part del grup internacional d'observadors que segueixen el procés que està duent a terme la Mesa de Diàleg i realitzen un seguiment sobretot de les actuacions de la societat civil.

Aureli Argemí ha participat també en la reunió que es va dur a terme al Parlament Europeu per a la creació d'un grup de pressió format per europarlamentaris.

Nacional

El CIEMEN participa activament en diverses organitzacions o activitats en l'àmbit nacional:

1. Observatori de la llengua Catalana

El CIEMEN n'és un dels seus fundadors. L'Observatori publica diversos informes cada any sobre l'estat de la llengua catalana i organitza també unes jornades. Durant l'any 2005 es van dur a terme al País Valencià.

2. Onze de setembre: Fira de la Terra i Festa de la llibertat

El CIEMEN, conjuntament amb altres entitats, participa a la Comissió Onze de Setembre, responsable de l'organització dels actes que es celebren a l'Arc de Triomf el dia Onze de Setembre.

Alhora l'entitat col·labora amb el col·lectiu Gent de la Terra en l'organització de la Fira de la Terra, la qual aplega més d'un centenar d'entitats i moviments socials.

3. Per un estatut digne

El CIEMEN fou una de les entitats que va participar en la campanya "Per un estatut digne", la qual va aplegar més d'un centenar d'entitats. Aquesta plataforma, conjuntament amb quatre més, va lliurar al President del Parlament un text en el qual es fixaven els punts que totes aquestes entitats creien irrenunciabls en el text de l'Estatut Català.

Fruit d'aquests contactes en va sorgir la Plataforma "Pel dret de decidir", que va iniciar els seus treballs al mes d'octubre de 2005 i que ha tingut com a seu l'Espai CIEMEN. L'entitat ha estat molt implicada en la promoció de la Plataforma i la seva manifestació, el proppassat 18 de febrer.

(veure a l'annex els dos documents)

4. Fira de les llengües

Aquesta fira està vinculada a la Col·lecció Diàlegs i pretén organitzar una mostra en diverses poblacions catalanes on es pugui mostrar la diversitat de llengües que es parla en cadascuna d'elles. La primera població escollida fou Sant Cugat. La Fira que s'havia de dur a terme durant l'any 2005 es farà durant l'any 2006 per desig exprés de l'Ajuntament de Sant Cugat.

5. Altres activitats

Informació sobre Catalunya al mitjans de comunicació del Friül en motiu del partit jugat entre el FC Barcelona i l'Udinese. En la mateixa línia quan el partit es va jugar a Barcelona vàrem organitzar diverses reunions amb responsables de la llengua friulans i catalans.

COOPERACIÓ

Després d'un cert període sense activitat en l'àmbit de la cooperació, hem reprès aquesta activitat. El projecte que s'està realitzant és un projecte amb els maputxes al Perú, consorciat amb Alternativa Solidària Plenty.

ANNEXOS

Conclusions de la Conferència de Nacions sense Estat d'Europa 2005

La VI Assemblea de la CONSEU, després d'haver debatut -del 30 de setembre al 2 d'octubre de 2005- sobre el fenomen migratori a Europa vist des de la perspectiva de les nacions sense estat, ha formulat les consideracions següents:

- 1) Tot i que la immigració no és un fenomen nou al continent europeu sí que ho són les causes que actualment la motiven. Avui el nombre d'immigrants augmenta de manera considerable a Europa per tres motius. Primer perquè les desigualtats econòmiques entre el Nord i el Sud mai havien estat tan grans. Segon per l'explotació extrema dels recursos dels països d'on són originaris els immigrants. I tercer a causa de la globalització de la informació i de les comunicacions.
- 2) D'altra banda, no existeix una política europea de cooperació, dotada de mitjans adequats i capaç de fomentar un desenvolupament social i econòmic sostenible dels països de procedència dels immigrants, persones que, majoritàriament, es veuen obligades a marxar de casa seva. En arribar a Europa la seva situació s'agreuja pel fet que molts d'ells han d'afrontar greus dificultats per trobar un habitatge digne i regularitzar la seva estada al continent. I tot, malgrat que les empreses europees han manifestat reiteradament que necessiten la seva força de treball.
- 3) En aquest context detectem que qui més sofreix les causes i els efectes de l'emigració són els membres de pobles menystinguts o perseguits en els propis llocs d'origen. Ciutadans marginats per l'Estat del qual provenen per la seva no pertinença a la cultura dominant. En general, aquestes persones no són acollides en els països on immigren com a membres de pobles postergats sinó tan sols com a súbdits d'uns Estats que els oprimeixen. Europa, juntament amb la resta d'immigrants, els considera objectes de lleis restrictives d'estrangeria més que no pas persones amb drets.

Conseqüentment, els participants en aquesta VI Assemblea:

- 1) Exigim -a la llum dels articles 15-18 de la Declaració Universal dels Drets Col·lectius dels Pobles (text que constitueix l'ideari de la CONSEU)- el respecte, a tot arreu, dels drets de les persones i dels pobles. També sol·licitem especial atenció als immigrants de les comunitats doblement marginades, per la seva indignació i pel no reconeixement dels seus drets com membres d'un poble distint en els seus països d'origen.
- 2) A la vegada ens proposem de col·laborar en projectes que s'encaminin a millorar la realitat socioeconòmica dels llocs de procedència dels immigrants.
- 3) A més denunciem que les nacions sense estat d'Europa no puguin intervenir en l'elaboració de polítiques relacionades amb el fenomen migratori ni amb la gestió de la mateixa immigració, donat que els Estats constituïts es reserven plens poders per a decidir.

Per a afrontar millor els reptes que, en el terreny de les migracions, també ens afecten, en tant que membres de nacions sense estat, a la CONSEU hem arribat a les següents conclusions:

- 1) Si, segons la Declaració Universal dels Drets Humans, cada persona posseeix el dret individual de tenir una nacionalitat i de canviar-la en cas que així ho decideixi lliurement, aquest principi hauria de ser aplicable també a l'immigrant. Si així fos, l'exercici del seu dret individual hauria de ser completat pel seu deure de formar part de la comunitat d'acolliment. No es tracta d'imposar a l'immigrant la seva assimilació o integració a una nova societat sinó d'instar-lo a participar en un projecte de vida col·lectiva vertebrat per una comunitat de la qual vol ser un membre de ple dret. Cal que immigrants i receptors es reconeixin i es respectin mútuament per allò que són, més enllà de si són o no reconeguts a nivell estatal. El

reconeixement de l'altre per allò que és facilita que l'immigrant reconegui i estimi el poble que l'acull també per allò que és.

- 2) En el procés de construcció i consolidació de les relacions entre l'immigrant i el país receptor, cal que l'immigrant pugui aportar a la comunitat d'acollida el bagatge de la pròpia cultura. Ha de poder gaudir també del dret d'emetre el seu vot en les eleccions que més directament l'afecten, tot esperant de poder participar plenament en la vida política del poble que el rep en un futur pròxim.
- 3) El reconeixement recíproc entre els nousvinguts i els qui els acullen ha de ser facilitat per la societat civil. Amb aquest objectiu, caldria dotar-nos d'organitzacions adients per a aproximar-nos als immigrants, ajudar-los a obtenir el més aviat possible els permisos de residència i treball, l'accés als serveis de salut, habitatge, etc. Aquest procediment permetria a receptors i nousvinguts enriquir-se culturalment de forma recíproca, faria possible el respecte dels drets dels immigrants com a persones i evitaria la formació de guetos.
- 4) Les nacions sense estat, en la mesura que són receptores d'immigració, han de tenir les competències per a poder actuar també a través de les seves institucions públiques. D'aquesta manera, entre altres coses, els immigrants podrien ser rebuts no tan sols com a membres d'un Estat determinat, sinó també, i sobretot, com a integrants d'un poble distint, tingui o no un estat que els representin com a tal.
- 5) Un dels instruments clau per a les relacions entre immigrants i receptors és la llengua de comunicació que s'utilitza en els diferents espais de convivència. En el marc de les nacions sense Estat:
 - a) La llengua de la nació sense estat ha de ser vehicle de socialització i nexa de comunicació entre els parlants. En definitiva, ha de ser la llengua comuna de tots els qui hi construeixen la

convivència, en tots els àmbits, des de l'ensenyament fins a la comunicació pública o les noves tecnologies.

b) Cal establir mecanismes perquè els immigrants s'assabentin, abans o en últim extrem al moment d'arribada sobre quina és la llengua i cultura pròpia i comuna del país de destinació. Això és especialment necessari en el cas de les nacions sense Estat que acostumen a tenir una llengua comuna minoritzada per les polítiques estatals. En els llocs on la llengua comuna és objecte d'una política de fragmentació, s'ha de fer tot el possible per tal que els immigrants en rebin la informació necessària.

c) D'aquí que sigui d'interès fer pedagogia a fi que l'immigrant vegi la necessitat de contribuir, mitjançant l'ús de la llengua comuna, en la construcció de la nació dins la qual viu. A la vegada, cal que els mateixos membres de la nació sense estat donin exemple a l'hora d'usar la llengua comuna sense deixar-se portar per teories o miratges sobre la major utilitat d'altres llengües.

d) Les institucions de les nacions sense estat, en els llocs on existeixen i la societat civil, en general, han de ser protagonistes actius en la reivindicació, l'ensenyament i l'ús de la llengua comuna, tot prestigiant-la. Sobretot quan aquesta està amenaçada per una altra llengua considerada, per les instàncies estatals, com oficial o cooficial en el conjunt del territori que administren.

e) Cal també que les institucions europees distingeixin entre les polítiques adreçades a les nacions amb llengües minoritzades i les destinades a grups d'immigrants amb llengües distintes. Protegir les llengües minoritzades és donar resposta als drets individuals i col·lectius de persones que formen una comunitat territorial. Els drets lingüístics dels immigrants, en canvi, pertanyen a l'esfera dels drets individuals en trobar-se els seus parlants fora del territori on serien o haurien de ser subjectes de drets col·lectius.

* * *

Finalment, els participants a la VI Assemblea decideixen convocar per a finals del 2006 la VII Assemblea de la CONSEU sota el lema: "*Propostes de les nacions sense estat per a la reforma de les organitzacions de dret internacional (ONU i altres)*".

Barcelona, 3 d'octubre de 2005

TREBALLEM PER UN ESTATUT DIGNE

Les entitats sotasignades, que representen diferents sensibilitats i preocupacions de la societat catalana, unides amb l'objectiu de millorar (en el sentit més ampli de la paraula) la qualitat de vida del nostre país, han seguit amb interès els treballs que els nostres polítics han realitzat de cara a fer un nou Estatut d'Autonomia.

D'una banda, apreciem que els nostres polítics hagin manifestat que han tingut en compte les opinions que els han arribat des de la societat civil per a poder fer, així, un text estatutari amb el màxim consens possible; de l'altra, coneixem esborranys i esmenes del projecte d'Estatut i no dubtem de l'esforç que cada partit ha fet per aproximar posicions. Tanmateix, el redactat final de l'Estatut hauria d'afavorir l'obtenció del màxim d'autogovern per Catalunya, garantia de més benestar per al nostre poble.

En aquest context, volem exposar els principis bàsics sobre els quals creiem que s'ha de fonamentar el nou Estatut:

1. L'Estatut ha de reflectir amb claredat que Catalunya és una nació i el dret irrenunciable a l'autodeterminació com a poble. Hem de tenir en compte que l'objectiu final de qualsevol projecte polític, per a un poble que aspira a la normalitat, és que pugui exercir tots els drets que li corresponen.
Per tant, ha de quedar clar que tot el que estableixi l'Estatut s'ha de llegir com a l'opció d'un mitjà, circumstancial, per a aconseguir l'emancipació nacional o la recuperació de les llibertats arrabassades per la força de les armes.
2. En la situació política actual que Catalunya forma part de l'Estat Espanyol i de la Unió Europea, els nostres signes d'identitat fonamentals, com la llengua i la cultura catalanes, han de ser reconeguts dins l'àmbit dels Països Catalans, com a llengua i cultura

pròpies i comunes, d'integració en una sola comunitat nacional. Els ciutadans i ciutadanes han de tenir el dret i el deure de conèixer la llengua i s'han de crear les condicions necessàries per poder viure plenament en català, al mateix temps que es promou el respecte a la diversitat lingüística. Per això és necessari el reconeixement oficial de la nostra llengua a l'Estat espanyol i a les Institucions Europees.

3. L'Estatut ha de ser l'eina que ens permeti construir un país que sigui socialment avançat, modern, respectuós amb el medi ambient, que respecti el dret a la diferència, avantguarda de la societat del coneixement, obert a les diferents cultures; en definitiva, que sigui capaç de motivar a tots els ciutadans i a totes les ciutadanes de construir socialment i nacional el nostre país. Per tot això, cal que la Generalitat tingui competències pròpies i intransferibles almenys en: cultura, esports i lleure, educació, immigració, ordenació territorial, treball, justícia, obres públiques i transports, mitjans informàtics i comunicació, polítiques de gènere i medi ambient.
5. Per a poder realitzar les seves incumbències i la cooperació justa amb les altres comunitats autònomes, especialment amb les més properes que formen els Països Catalans, cal que la Generalitat tingui una Agència Tributària pròpia i s'autofinanciï d'una forma similar al Concert Econòmic que tenen els bascos.
6. La Generalitat ha de tenir facultat plena per establir relacions internacionals, sobretot amb els països de la Unió Europea, començant per la resta dels Països Catalans. En aquest context, Catalunya ha de ser circumscripció electoral europea i el govern de la Generalitat ha de poder participar de ple dret en els Consells europeus en què es discuteixin i decideixin temes que afecten directament la nació catalana.

29 de juliol 2005

SOM UNA NACIÓ I TENIM EL DRET DE DECIDIR!

Les entitats i els moviments socials sotasignats, procedents d'una àmplia pluralitat de sectors socials i polítics catalans, volem intervenir en la conjuntura política oberta amb la reforma de l'Estatut i demostrar alhora la nostra preocupació pel clima hostil creat des de diversos cercles antidemocràtics en contra de les legítimes aspiracions polítiques i democràtiques del nostre país. Tot recordant la lluita de l'Assemblea de Catalunya en favor del restabliment de l'Estatut d'Autonomia com a mitjà per exercir el dret a l'autodeterminació, i rememorant també que fa vint-i-cinc anys la nació catalana sortí al carrer davant de l'ofensiva contra l'expressió de la seva identitat, ara veiem necessari tornar-nos a manifestar sota el lema "SOM UNA NACIÓ I TENIM EL DRET DE DECIDIR!"

Els convocants estem convençuts i convençudes que cal exercir aquest dret per tal de garantir que les polítiques que es duen a terme estiguin d'acord amb les aspiracions i les necessitats del poble català i per tal d'afavorir el progrés social en drets de ciutadania i immigració, drets socials i laborals, llengua i cultura, medi ambient, polítiques de gènere, habitatge, tecnologies de la comunicació, educació, salut i seguretat, entre d'altres. Així mateix, afirmem que cap veritable autogovern és possible sense sobirania fiscal i tributària i sense inversions i infraestructures, relacions internacionals i cooperació.

Perquè som una nació i defensem la nostra identitat, com qualsevol poble hem de tenir el dret a poder decidir lliurement quin és el nostre futur.

Per tant, el que nosaltres decidim, ningú no ho ha de retallar. Per la llibertat i la democràcia, us cridem a tots i totes a sortir al carrer per manifestar-nos dient: "**Som una nació i tenim el dret de decidir!**"

Plataforma "Pel dret de decidir"